

Dr. P r a h á c s M a r g i t
a Zeneművészeti Főiskola könyvtárnok
B U D A P E S T
VI. L i s z t F e r e n c t é r 8.

Liszt level

Ex libris
Prof. Csekey
PÉCS
KÁPTALAN U. 4
Telefon : 46-09

ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Ep. 1294

Kedves Doktornő!

Bizonyságául, hogy nem feledkeztem meg kéréséről, közlöm, hogy mivel a pompásan közzétett Liszt-levelek báró Majthényijával nem boldogultam a mi Majthényiainkkal kapcsolatban, írtam Csatkainak, akitől most idevonatkozólag a következő választ kaptam:

"A kért Prahács-levél ügyében itt is nagy tanácskozás folyt, mert Sopron megyében semmiféle Majtényi nem élt, így a hozzáfűzött kombinációk is elesnek. A fiatal levéltáros Takáts Endre fejtette meg a dolgot, ugyanis Martini Frigyes polgármesterünkről van szó, aki akkor Liszt soproni díszpolgári oklevelének megismétlését is eszközölte 1846-ban. Hogy már most Liszt emlékezett-e rosszul a névre, vagy Prahács közölte rosszul a nevet, nem tudom eldönteni.

Ami a megyei határozatot illeti, annak lemásolása e percben elég nehézkes ügy. A megye és város levéltárát papíron egyesítették, mindkét intézmény ugyan a helyén van, de a megyeiben nincs személyzet; ha tehát valami kell a megyeiben, akkor ki kell várni olyan alkalmat, amikor a személyzet egy része ott dolgozik. Már most Sümeghy Dezső keresztapán készül odaát, mert egy Sopron megyei Liszt-adatot dolgozik fel a [Soproni] Szemle számára és ugyanakkor a jegyzőkönyvet is ki-másolja a cikk számára, feltéve, hogy a Házinál már közölt néhány soron túl érdekes. Házi Jenő "L. F. Sopronban" c. füzetében a 13. lapon olvasható a töredéket. Biztos megvan Neked a füzet, bár elég fukarul osztogatta szerzője."

Sajnos nekem nincs meg, hacsak a kétezer elrablott kötet közt nem volt Kolozsvárt. Ennyivel könnyebbítették meg hozzáértők ötezer kötetes könyvtáramat, de Liszt-irodalmamból aránylag kevés vészett el, főként a reprezentatív művek, mint Bory, Svájc-ból megküldött és nekem dedikált képes kötete stb. Örülnék, ha kutatásaimmal jó szolgálatot tehettem volna, mert nézetem szerint a másolási hibát már Belloni is elkövethette, aki a Festeticsnek a szóbanforgó levelet lemásolta.

Rendkívül nagy élvezettel tanulmányoztam át mostani levélpublikációját. Micsoda erudíciót árulnak el jegyzetei. Belőlük egy kis L.-életrajz volna írható. Viszont engem egészen elrettentettek a vállalkozástól, amire pedig Csatkai is biztat. Éppen a Doktornő szakavatott megállapításai alapján arra gondolok, hogy nem jobb lenne-e nekünk Liszt magyarországi dolgainak teljes kinyomozásával kezdenünk. Először a tőlem már szinte kinyomozott származás után hazai források alapján meg kellene írni doborjáni és soproni, esetleg bécsi dolgaikat. Vagy legfeljebb azt az időt, amelyet még atyjának oldalán eltöltött. Azután a velencei nagy hazafiúi felbuzdulása után 1939-40-es pozsonyi és pesti szereplését, majd az annyira bonyolult és még részleteiben rengeteg utánjárást igénylő 1846-i hangversenyútjának magyarországi és erdélyi részét. Ezért gondolta Szabolcsi Bence, hogy ha "Liszt Ferenc Baranyában" c. kéziratomat máshol nem tudnám elhelyezni, ő a Zene-tudományi tanulmányok Mozart-kötete után szívesen közölné egy bármily terjedelmű cikkemet "Liszt és a magyar vidék" címmel, hisz ebből ki-dolgoztam már Liszt Szegedhez való viszonyát (Napkelet 1937), kolozsvári hangversenyeit (Széphalom 1942) és baranyai útjait. 1846-i hang-versenyeihez viszont igen gazdag forrásanyagom van, úgyhogy nem lenne nagy fáradság a megírása. De hol van még akkor a tíz éves zeneakadémiai tanársága, amire oly találóan hívja fel bevezető értekezése a figyelmet.

Különösen jól esett, hogy a magyarországi Liszt-irodalomról íté-
letünk teljesen egyező, sőt mostani kis tanulmányomban Raabéről szin-
te szószerint ugyanazt állapítottam meg, amit a Doktornő a levelekhez
írt remekbe szabott bevezetésében. Nagyon szeretném, ha kéziratomat
nyugodtan átolvashatná és közölhetne velem néhány hasznosítható észre-
vételt. Most úgy áll a dolog, hogy a Bóka László szerkesztette IRODA-
LOMTÖRTÉNET októberi számában jön három facsimilével. Egy példánya a
kéziratnak az UJ ZENEI SZEMLE szerkesztőségében van. Magam adtam át
Lékai Editnek. Kedves volna, ha e levelemre hivatkozva telefonálna
neki, hogy küldje el a Doktornő címére. Amikor ugyanis legutóbb ápri-
lisban odafent jártam, muzsikásaink tanácsára oda is adtam egy pél-
dányt "Liszt Ferenc Baranyában" című kéziratomból, de a szerkesztősé-
gi hölgy már akkor megjegyezte, hogy terjedelménél fogva aligha lesz
alkalmas a náluk való megjelentetésre. Azóta sem kaptam hírt tőlük.

Engedje meg, hogy egy másik kéréssel is terheljem. Említettem,
hogy van egy szép eredeti Liszt-levelem Mosonyi Mihályhoz Róma, 1865.
jan. 4-i kelettel. Ez az a levél, amelyet a Doktornő publikációjának
17. sz. Dunkl-hoz intézett levél postscriptumában fent a 138. lapon
jelez: "An Mosonyi schreibe ich morgen Ausführliches." (Nem ausführ-
licher, ami jobban hangzanék németül?) A 8r. 4 lapra terjedő levél
igen gazdag tartalmú. Utasításokat ad — még hangjegyekkel is — az
"Esztergomi mise" négykezes átírásához. Elmondja a Prónayhoz intézett
levelének háttérét, hogy mikor és hogyan gondolja magyarországi műkö-
désének megkezdését. "Andeutungsweise fixire ich Ihnen für meinen
nächsten Aufenthalt in Pest drei Punkte[,] wozu noch ein Vierter an
Ort und Stelle kommen soll, den ich jeweilig in petto vorbehalte."
Azután következik a három pont, majd így folytatja: "Dazu bedarf es
Zeit, Vorbereitungen, Einrichtungen, Proben, und vor allem Ernsten
guten Willen. Mit sporadischen Concerten in der Art[,] wie sie Wagner
und Berlioz veranstalteten[,] ist nun gleichwenig gedient[,] als der
Sache der ich diene." Ugyanhol publikálhatnám a mostani emlékévben
ezt az értékes levelet? AZ UJ ZENEI SZEMLE-ben? Ha úgy gondolja, akkor
megkísérlem abban a formában, ahogy a Doktornő tette közzé az előbbi-
eket. Szerintem is nagyon fontos a ragaszkodás az eredeti kézírathoz.
Különben már régóta ez a helyes publikációs módszer, csak ritkán kö-
vetik. A hiányokat, hibákat szegletes zárójelekben ki lehet javítani.
Az én Liszt-levelemre vonatkozó helyek: Br. VI: 53 és D'Isoz M. Könyv-
szemle, 1926, 312. l.

Erről jut eszembe, amire szeretném a Doktornő szíves figyelmét
felhívni, hogy a bibliográfiai hivatkozásra van országos szabványunk
(MNOSZ 3497-52), amely 1953. febr. 1. óta kötelező. Ugy-e nem veszi
tőlem rossz néven, hogy ezt szóvá tettem, de kiadványában annyira pre-
cíz és kitűnő, hogy érdemesnek tartottam erre felhívni szíves figyel-
mét, valamint arra is, hogy az 1954-ben kiadott Akadémiai Helyesírás
nem egy tekintetben már másképpen ír, mint kiadványa. Erre természe-
tesen a nyelvi lektornak kellett volna ügyelnie. S annak bizonyosságára,
hogy mily nagy gonddal olvastam át közléseit, a közjogász is megszólal-
belőlem. A 13a. sz. levélpublikációban Haslinger udvari szállítói cí-
mében a k. k.-t nem szabad cs. és kir.-nak fordítani, mert ez jóval
1867 után nagy magyar vívmány volt. Ellenben Ausztriában belföldön
tovább is cs. kir.-ek maradtak, mert ezek az udvari címek nem közös-
ügyiék voltak, bent Ausztriában pedig ez volt a hivatalos szóhasználat.

Amikor újból hálás köszönetet mondok azért a pompás élvezetért,
amelyet nekem a levelek közreadásával szerzett, kérem bocsánatát hosz-
szúra nyúlt levelemért és továbbra is lekötölező támogatását a közös
nagy ügyben: a Liszt-kultusz ápolásában.

Öszinte nagyrabecsüléssel köszönti kézcsókoló, régi hive

Ep. 1294/1

Liszt Ferenc levele Mosonyi Mihályhoz.

Róma, 1865. január 4.

(V. ö. Franz Liszt's Briefe Bd. VI, S. 53.
Wittgenstein hercegnőnek írja Weimarból 1864.
szeptember 24-éről: "J'ai passé ma journée
d'hier à reviser l'arrangement à 4 mains que
Brandt a fait de la Messe de Gran." - Mosonyi
Brand családnevét már 1859-ben megmagyarosi-
totta. - D'Isoz Kálmán, Liszt Ferenc három ki-
adatlan levele Mosonyi Mihályhoz. Magyar Könyv-
szemle 1926, 312. l.)

Dr. CSEKEY ISTVÁN tulajdona.

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Ep. 1294/2

